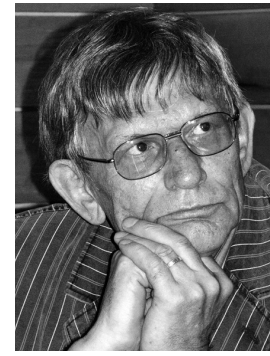

Alexander Halvoník

Per amore

„Il faut du courage pour être heureux.“
(Na šťastie treba odvahu)
ALEXANDRE JARDIN

Boli tam už všetci. No iba Ivan Žilina si dovolil prísť na pánsku jazdu s dvojhodinovým meškaním. Nikoho to neprekvapilo. Zvykli si. Prešiel všetky miestnosti kasína Paradise, s niektorými si podal ruky, niektorým iba kývol hlavou na pozdrav, niektorí ani nezdvihli oči od svojich hier. Chvíľu postál pri francúzskej rulete, pristavil sa pri bridžových stolíkoch, poťažkal biliardové tágo. Nikto ho nepozýval do hry, nikto mu neponúkol miesto pri stole, nikto nezdvihol pohár na prípitok. Všetci vedeli, že Žilinova obchádzka herných miestností je rituál, na ktorom netreba nič meniť. Ani za posledné tri roky sa na ňom nič nezmenilo. Ivan prišiel a odišiel, ukázal svojim bývalým spoločníkom a konkurentom, že ich má stále rád, že sa na nich nehnevá a že štyridsaťdva firiem, ktoré kedysi tvorilo jeho regionálne impérium, je v takých rukách, aké si zaslúži. Kdesi v kostiach však cítil, že to nebude mať dlhé trvanie. Čochvíľa všetko rozkradnú, prehajdákajú v kasíne alebo predajú dákemu zahraničnému dobrodruhovi. Pánska jazda sa každoročne konala v druhú adventnú sobotu. Jej termín najprv všetci chápali ako recesiu, no postupne sa stal súčasťou akéhosi zasvätenia, ktoré musel absolvovať každý, kto chcel v regióne voľačo znamenať. Pánska jazda bola najlepší vynález Žilinovho života. Stala sa pre všetkých vrátane Ivana Žilinu nezvratným potvrdením, že ľudia patria k sebe aj napriek tomu, že každý hrá za seba a chce vyhrať.

Pánsku jazdu zaviedol Žilina takmer pred tridsiatimi rokmi, keď jeho prvá firma zarobila prvý milión. Vydržala aj potom, keď všetkých jeho štyridsaťdva ďalších firiem postupne zmenilo vlastníka a stalo sa majetkom ľudí, ktorí popri ňom vyrástli natoľko, že im nerobilo problém zmocniť sa imania svoj-

ho bossa a zveľaďovať ho pre seba. A keďže Ivan pri tomto tranzite nepohol ani brvou, pokladali to všetci, aspoň navonok, za svoje prirodzené právo, pri ktorého uplatňovaní nepoznali ohľady, milosrdenstvo ani hanbu. Takto to tu chodilo odnepamäti. Žilina im kedykoľvek mohol ľahko pristrihnúť krídelká, ale neurobil to. Nestačil sa čudovať, aké ľahké bolo prísť o všetko, čo celý život miloval viac ako seba, svoju manželku i svoju dcéru. Nakoniec si ponechal iba skromnú dvojpodlažnú vilku so záhradkou na okraji Bratislavy, kde mu čas napodiv tiekol rýchlejšie než v mladosti opitej úspechom a okrídlenej vôľou dosiahnuť nemožné. A ostala mu ešte táto pánska jazda plná niekdajších, terajších a budúcich skrachovaných priateľstiev, nenaplnených snov a odvrhnutých ambícií. Tu sa nikto nikoho zbytočne nepýtal, ako mu je, tu neexistovali nijaké stratégie, neplatili žiadne finty, nesplatené faktúry, exekúcie, obchodné rokovania, bankové ručenia. Tu sa nehľadali slová na pomenovanie vecí, ktoré sa nedali ospravedlniť, tu sa nedávali sľuby, ktoré nemožno splniť, tu nepadali hlavy, ktoré sa neudržali na krku. Tu boli len neomylné kolesá šťastia, nevyspytateľné karty, spravodlivé gule a vrtkavá ruleta, poslúchajúca azda iba Pána Boha.

Prešiel do Modrého salónika, ktorý momentálne slúžil ako bufet. Najlepší gastrošpecialisti z okolia postavili doprostred miestnosti niekoľko stolíkov, na ktorých okolo pompézneho adventného venca rozmiestnili vzorky najlepších slovenských vín. Tento rok hral prím slamový Devín ročník 2013. Na ružovo prestreté stoly pozdĺž stien rozložili misy so špecialitami miestnych výrobcov. Žilina si nalial slamový Devín a sadol si oproti oknu, za ktorým v tmavnúcom povetrí zavše nesmelo preletelo zopár osamelých snehových vločiek, prvých v tomto roku. Z jantárovozlatého moku sa šírila ľahká vôňa ružových lupeňov. Víno hralo medovými farbami. Tešil sa na ostatné vône a chute, ktoré v ňom objaví.

„Vedel som, že tu budeš! Mám rozohraný veľký slem. Odskočil som z partičky. Kvôli mojej najmilšej švagrinke, ktorá mi prišla oznámiť niečo špeciálne. Čakajú na mňa. Môžem ju tu nechať s tebou?“ vrútil sa do miestnosti starší Jogurčák. Pred sebou tisol mladú dámu v rifliach, čiernom trištvrťovom kabáte a teniskách, ktorá sa nepresvedčivo bránila a rozpačito sa obzerala okolo seba. Mohla mať niečo okolo dvadsaťpäť. Blondína z Londýna, mihlo Žilinovi hlavou. Nijaká venustrafóbia nehrozí! S láskou sa pozrel do svojho pohára. Jogurčákova najmilšia švagriná mu pripadala všedná. „Tak dobre,“ ďalej mlel Jogurčák. „Vedel som, že si kamoš. Volá sa Hanička. O dve hodiny jej ide vlak. Však to tu s ňou vydržíš?“ vychrlil zo seba jedným dychom, nedočkavo prešľa-

pujúc. Nepočkal na jeho odpoveď, narýchlo ju pobozkal a zvrtol sa k dverám. Vo dverách zabrzdil, otočil sa a povedal: „Bacha, je to najmladšia vdova v našom okrese! Antolík, ak ti to dačo hovorí." A už ho nebolo.

„Tak vidíte, ako to tu chodí. Zložte sa a sadnite si," zahundral Žilina po chvíli. Starší Jogurčák nepatril medzi jeho obľúbencov. Na jeho vkus bol príkladne povrchný, a kde sa dalo, porušoval pravidlá, čo pred chvíľou exemplárne predviedol. Akoby nestačilo, že len nedávno zruinoval jednu z jeho niekdajších eseročiek.

Dámička si rozopla kabát, prevesila ho spolu s kabelkou cez najbližšiu stoličku a nesmelo si sadla krížom cez ňu. Zjavne nemala ani tušenia, ako to tu chodí. A navyše bola blondína. Blondína s čiernymi očami! Zostala v červenej flanelovej košeli, ktorá jej bola zjavne priveľká, no dosť úzka na to, aby britko naznačila hroty neveľkých prsníkov. Žilinu upútali jej neuveriteľne tenké prsty, ktoré začali rozpačito krútiť ozdobným gombíkom na košeli. Tento nepatrný prejav vzdoru prebudil v ňom šéfovský reflex. Prišlo mu jej ľúto, chcel jej pomôcť, ale venovať sa jej nemienil. Vtrhla do jeho výsostných vôd, a za také veci sa pyká, i keď je bez viny. Jej obyčajnosť mu však nedala pokoj. Čosi-kdesi zistil, že nebola až taká obyčajná. Stačilo pristaviť sa pohľadom na jej pootvorených plných perách, trocha sa zahľadieť na jej jednoduchú súmernú tvár pod udivenými tmavými okáľmi, a jeho rituálne mlčanie mu zrazu pripadalo nezmyselné. To, čo videl, nebola nijaká obyčajnosť. Bola to druhá vec, čo ho na nej upútala.

„Nedáte si?" zmierlivo k nej nachýlil pohár so svojím slamovým Devínom. Zrazu si pripadal ako jeho sexistický kamarát, známy tým, že aj za vypadnutým ženským vlasom videl bliznu. Také niečo jednoducho nemal v krvi.

Trochu sa strhla, ale tváričku jej vzápätí rozjasnil neurčitý úsmev. Zrazu to bola naozaj celkom iná persona. Mala vlastnú tvár a šírila okolo seba podivnú dráždivosť. Žilina si mimovoľne prihladil šedivejúce vlasy na sluchách, na ktoré bol prenáramne hrdý.

„Áno. Dám si, ak dovolíš. Mám rada víno."

Jej tykanie i nečakané priznanie ho vrátilo na stoličku. Opäť sa na ňu zahľadel. Naozaj sa brutálne zmenila. Na tvári jej pohrával údiv, tmavé oči zaiskrili očakávaním, plné pery sa zošpúlili do srdiečka a nevýrazná pleť zružovela. Jej plavá čuprina zrazu pôsobila div nie ako svätožiara.

„Predtým by som si však niečo zobla," povedala. „Môžem?"

Ďalší zásah, ktorý by od nej nebol čakal. Iba začudovane zízal na jej premeny. Ani si neuvedomil, že pred ňou stojí s pohárom v ruke a nalieva jej zo svojej fľaše. Bez príčiny sa usmievala.

„Iste," povedal vľúdne. „Pomôžem vám s výberom?"

„Ako chceš," pohodila útlym plecom. „Vieš čo, tykaj aj ty mne. Neznášam vykanie. Aj keď si o kúsok starší."

Prešli k švédskemu stolu s jedlami a zákuskami na drevených podnosoch. Nemohol od nej odtrhnúť oči. Vyjašene zastala nad homoľami syrov, rolád, závinov, hrnčekových koláčov, misami vkusne vyzdobenej husaciny, kačaciny, zajačiny, jahňaciny a zabíjačkových špecialít. Končekmi tenkých prstov jemne pohladkala plnenú jarabičku. Bezradne rozprestrela ruky nad zátišiami reďkoviek, uhorčičiek, nakladaných hríbikov, cibuliek, baklažánov, gaštanov s narezanými šupkami, papričiek a rajčiniek, poprekladaných vetvičkami rozmarínu, akoby to bola pestrá júnová lúka, a ona ju chcela objať, no vopred vedela, že má na to príliš krátke ruky.

„Och, hotová adventná rajská záhrada! Kto to všetko poje?" zašemotila.

„O ôsmej sem vtrhne asi tridsať vyhladovaných zbojníkov. Čo nespracú, pôjde do charity," ochotne sa usmial Žilina.

„Aj tie raky?"

„Keď som bol malý chlapec, chytali sme raky v bagrovisku na Žitnom ostrove. Žili v koreňoch bývalých stromov. Dnes ich pestujú v špeciálnych samočistiacich akvaduktoch, ale musia byť na každom poriadnom slávnostnom stole. Majú ich dobre zašité v tých svojich oboráh, zbojníci. Bagrovisko zničili developeri. Tak som tam postavil hotel," rozrečnil sa, ani sám nevedel prečo, a nakoniec svoje expozé zavŕšil hlasným smiechom.

„Škoda, že som nebola malé dievča, keď si bol malý chlapec. S tebou by sa dobre chytali raky. Asi..." šibalsky naňho žmurkla. „A potom aj púšťali. Nemusel by si stavať hotel. Len či tým bezdomovcom, babkám a dedkom z tých dobrôt nezabehne..."

„Veru nemusel," povedal, hoci pritom zjavne nemyslel na to čo ona.

S prázdnym tanierikom postála pri každej ohrievacej mise s tenkým ukazovákom na perách. Jej fascinácia jedlom bola nákazlivá.

„Nie, šunku nie. Ani oškvarky. Jelitá už vôbec nie," vravela si viac-menej pre seba. „Ani prasiatko... rezne radšej nie, ani šalát, ani pstruha, ani jahňa. Šunku, tlačenku a údený jazyk takisto nie. Zato túto husaciu paštičku áno! Takú veru v Terne nevymyslia. Ozaj," obrátila sa zrazu k nemu, „na našom sídlisku je Terno, ktoré ilegálne futruje bezdomovcov tými prešpekulovanými rakúskymi a poľskými prechemizovanými hnusobstvami po záruke. Robí to tajne a zadarmo. Bojí sa, že konkurencia ho udá Súdnemu dvoru v Haagu. Lebo tá tie kvantá prebytkov poctivo spaľuje na obetnom ohni v kafiléria̋ch, asi preto máme v Petržalke najvypasenejších bezdomovcov.

„Áno, tí kšeftárski mágovia by si dali za euro zisku prevŕtať koleno, ale tú tretinu plytvania s potravinami majú zakalkulovanú v nákladoch. Netreba ani krviprelievanie. Jasné, že potom radšej postavíš hotel, akoby si mal oberať bachratých bezdomovcov o ich ťažko nahonobené roky...“

Nevedel, čo tým chcel povedať, ale ona ho už aj tak nepočúvala. Naložila si niekoľko plátkov husacej paštéty, obložila ich brusnicami, bobuľkami hrozna, limbovými orieškami a pečenými gaštanmi a namierila si to rovno k jeho stolu. Prekvapilo ho to možno viac ako to, že sa opäť namotal na absurdity, ktoré si v záujme svojho duševného zdravia dávno zakázal. Nabral si na tanier kopček zeleninového rôsolu s krúžkom červenej mrkvy navrchu a so zvláštnymi pocitmi sa vrátil k stolu.

„Prepáč, že som sa usadila za tvoj stôl,“ povedala mu s plnými ústami. „No prečo by si tu mal sedieť sám?“

„Vybrala si si to najlepšie, čo nám pochystali,“ ukázal lyžičkou na jej tanier.

„Mám inteligentný nos. A o jazyku ani nehovorím.“

„To sa uvidí,“ povedal a obom nalial z novej fľašky slamového Devína.“ Čo povieš na toto? To víno má vraj dvanásť vôní a dvanásť chutí.“

Skúmavo sa naňho pozrela, prehltla paštečku a chvatne si odpila poriadny dúšok z vína. Ani ho neovoňala. Aj on si odpil.

„Kardamóm!“ zvolala. „Aha, Pokhara a vrcholky osemtisícoviek! Trafila som to víno rovno do srdca, no nie?!“ zaradovala sa.

„Až na jednu maličkosť. Kardamóm nie je chuť, ale vôňa. A najskôr pochádza z môjho parfumu Azzaro. A pačuli sa nenašlo?“ prijal hru, ktorú ponúkala.

„Nie, nie,“ odpila si nový dúšok a prižmúrenými očami sa mu zahľadela do očí. „Kardamóm,“ povedala, pokyvkávajúc hlavou. „Je to naozajstný kardamóm. Aj vôňa, aj chuť. Musíš ísť hlbšie. Necítiš tú hrejivosť?“

Pričuchol si, pováľal víno po jazyku, preglgol a povedal: „Ružové lupene a citrónová kôra. Slepčany a Topoľčianky.“ Pripadalo mu bizarné, že ho niekto poúča o víne, ktoré pokladal za svoje materské mlieko.

„Stále si na povrchu. Choď hlbšie, je tam kardamóm. Fialkasté úpätia Himalájí porastené kvitnúcimi rododendronmi.“ Opäť si odpila a pokyvkala hlavou.

Poslúchol ju. Víno sa mu príjemne rozlievalo po útrobách a začalo ho nadnášať ako rozšantený vzdušný prúd.

„Pohánkový med a azalka. Jelenec.“ Pre istotu si znova odpil. Aj ona si odpila.

„Kardamóm,“ povedala. „Ale musím priznať, že v tých hornejších vrstvách som našla citrus, vanilku a ľubovník. Tie ma však osobitne nezaujali. Ešte to

raz skúsim so santalovým drevom. Tiež by mohlo byť niekde naspodku. Treba ho odlíšiť od kardamómu, vieš? Skús to."

Obaja si odpili a na chvíľu sa pohrúžili do seba.

„Nie," povedal. „Čerstvé jablko a sušené hrozienka." Odpil si ešte raz a doložil: „Možno aj kardamóm, asi som čosi prepásol..." Už však videl iba pery orosené vínom. Zdalo sa mu, že jeho odborníctvo vychádza navnivoč. Začudoval sa sebe samému.

„Ale nie," povedala po chvíli sklamane. „Santalové drevo ani kardamóm tam už nie sú. Asi sa minuli."

„Veď sme ešte neskončili," protestoval a nalial do oboch pohárov. Odpil si a zvolal: „Ligurček, Zázrivá." Zamával prázdnou fľašou. Rozosmial sa ako blázon.

„Kosatec!"

„Ten je iba modrý a nevonia.

„Ale vonia. Modro.

Odpila si, vyzývavo sa naňho pozrela a zanôtila: „Očianka z Lopušnej doliny!"

„Artičok."

„Oj, zlatobyľ zo Sološnice," zakontrovala.

„Hluchavka z Klokočína?"

„Špargľa z Gajár!"

„A rebarbora z mojej záhrady."

Prekárali sa ako malé deti. Smiali sa pred každým novým kolom. Podivuhodné slová, ktorými po sebe strieľali, znezrady naplnili celú miestnosť.

Nakoniec zamával prázdnou fľašou. Obaja sa bláznivo rozosmiali. Poobzeral sa okolo seba. „Vínečko bílé, ale si dopadlo! Obrátili sme ťa na srandu." Ešte raz sa obzrel po miestnosti a odhrnul si z čela vlasy. Mával si rukou pred očami. Zdalo sa mu, že celá miestnosť rozvoniava. Zrazu si nebol načistom, čo je to za vôňa. Nechcelo sa mu veriť, že vďaka tým pár dúškom vína a niekoľkým pekným slovám sa vznáša ako povetroň.

„Aj tak je to dobrý deň," povedala, akoby mu čítala myšlienky. Nato sa strhla a skríkla: „Bože, koľko je hodín?!"

„Ide ti o desať minút. Vlak!"

„Ide sa na raky!" zvolala, vyskočila zo stoličky, v rýchlosti hodila na seba bundu, schytila kabelku a utekala k dverám.

„Idem s tebou!" zakričal za ňou. Tak predsa ma dostala na tie raky, pomyslel si v tej rýchlosti. Vzápätí vyrazil. V šatni hodil driemajúcemu portierovi päťeurovku a vybehol na ulicu. Videl ju, ako uteká dole cestou k stanici. Bežala

ladne. Zdalo sa mu, že občas spomalí, aby ju dostihol. Rozbehol sa ako kedysi na osemstovke v drese Slavoja Prievoz. Po chvíli zacítil ostré pichanie v boku a bolesť v kolene. Musel zmierniť tempo. Obzrela sa a zavolala naňho: „Poď! Rýchlejšie!“ Keď sa blížili k budove stanice, videl prichádzať vlak. Sám fučal ako lokomotíva. Chcel pridať do kroku, ale nevládal. Na nástupišti mu došlo, že vlak odchádza. Ani ona nestihla nastúpiť. Pár metrov za posledným vagónom zostala bezradne stáť.

„Jak tak kukám, zmeškali ste spolem,“ prihovoril sa im výpravca. S dvoma vztýčenými prstami pri šilte červenej čiapky sa usmial na funiaceho Ivana, ktorý sa zďaleka usiloval ospravedlniť pohľadom. „Šak sa nič nestalo, oba ste in, jak by povedala moja vnučka, opica malá. Za hodinu dvacet ide ďalší pre takých, jak ste vy,“ žmurkol po domácky na Ivana.

„A na to ste ako prišli, že sme nejakí?“ neprijal jeho dôvernosti Ivan.

„Šak vypravujem vlaky, mosím to vedeť. Zatým si dáte vareného vínka, a čas vám uteče jak v tej pjesničke. Mám dobré vínko. Aj škoricu takú šúlkovú.“

„Dobrý nápad,“ povedala Hanička. „Došľaka! Museli sme sa tak hnať?“ rozosmiala sa vzápätí. Tvár jej horela a oči iskrili ako prskavky. Aj Žilinovi bolo do smiechu z jeho kondície.

Prešli do prázdnej ošumelej čakárne a sadli si na lavicu. Pod stropom sliepňala žiarovka v lustri z bledozeleného skla. Steny s vyblednutými valčekovými vzormi hrali neurčitými farbami. Po chvíli sa otvorilo okienko na výdajni cestovných lístkov a zjavili sa dva horčičiaky s pariacim sa vínom.

„Páči sa. Dostanem tri padesát,“ povedal výpravca. „Pochutíte si, šak uvidíte.“

Žilina vyplatil mnohofunkčného výpravcu i s prepitným, zobral rozváňajúce poháre obalené servítkou.

„Takže na raky,“ povedal a vtisol Haničke do ruky jeden z pohárov. „Pekný advent, keď namiesto lístkov predávajú víno,“ zasmial sa.

Potom sedeli a usrkávali víno. Odrazu im nejako prestalo byť do reči. Žilinu dráždila vôňa, ktorá sa s nimi presťahovala do tejto zatuchnutej čakárne. Nemohol myslieť na nič iné. Naokolo sa lenivo rozlievalo chudorľavé svetlo žiarovky a s námahou sa šplhalo po ošarpaných stenách.

„Nemohla by si zaspievať?“ spýtal sa, aby zahnal predstavy, ktoré v ňom rástli bujnejšie ako jeho prostata a pýtali sa artikulovať.

„Ach, bože,“ vzdychla si Hanička. „Zas je to tu. Trpím hippopotomonstrosesquipedaliofóbiou.“

„Preboha! A to je zas čo? Beháš ako srnka, a zrazu takýto krkolam.“

„Strach z dlhých slov. Tri dni som to slovo trénovala na skúšku zo sociál-

nej psychológie. Príde to na mňa, vždy keď chcem povedať niečo, čo neviem pomenovať. Prepáč, že som ťa tak vyľakala." Vytiahla z pohára zvitok škorice a zamyslene ju začala žuť. Žilinovi nielenže prestali prekážať jej blondínske vlasy, ale bol načisto bezmocný proti zvláštnemu vlneniu, ktoré z nej priam sálalo.

„Och, to sa mi uľavilo! To mám aj ja! A čím som starší, tým je toho viac. Nevieš, čo to tu vonia?"

Vtom sa otvorilo okienko a ukázalo sa v ňom husté obočie na napoly plešatej hlave.

„Chutilo? Ešte rundičku? Dajte si poháre! Škoda umývať. No neni fajnové? Len sa tak šmýka dolu gágorem."

„Je medové," povedal a druhý raz položil na okienko päťeurovku.

„Ešte raz na naše raky," povedal Haničke. Usmiala sa a prikývla. Mlčky sŕkali horúce víno, ohrievajúc si ruky na horúcom skle. V duchu sa čudoval, že sa k nemu nepritúlila.

„Ako sa vlastne voláš?" spýtala sa nečakane.

„Ivan Žilina," prekvapil samého seba rýchlou odpoveďou. No starý inštinkt mu zatrhol ďalšie dôvernosti.

Zasmiala sa. Vybrala z kabelky rúž a pekným ozdobným písmom napísala na stenu presnými ťahmi IVAN Ž. & Hana A. ADVENT 2018. Nápis potom obkrúžila bachratým srdiečkom a prázdne plochy v ňom vyplnila rozšantenými štvrtinovými notičkami. Žilinovi sa nechcelo veriť, že do takého banálneho námetu sa zmestí niečo také ozajstné a že to môže byť také živé. Ale bolo. Veru, svet je naruby.

„Si z Bratislavy?" spýtal sa, keď sa usadili oproti sebe v poloprázdnom kupé.

„Nie, z Rabče. Len tam dočasne bývam."

„Aha. A ty?"

„Aj ja. A vraj čo Blavák, to východniar."

Vtom vošiel do kupé sprievodca a pýtal si cestovné lístky.

„Nemáme," povedal vecne Ivan.

„Ja mám," odpovedala Hanička. „Myslela som, že aj ty máš spiatočný."

„Nemám. Nevedel som, kam pocestujeme."

„Nič to," zaškeril sa sprievodca. „Vo vlakoch som už zažil kadečo. Zaplatíte sankciu štyri eurá, a bude to v suchu. Prosím si váš občiansky preukaz."

„Načo občiansky? Zaplatím aj bez preukazu."

„Ó, to by bolo príliš jednoduché. Pozrite, máme centrálnu evidenciu hriešnikov, čo cestujú načierno," vysvetľoval sprievodca, pohotovo vytiahol zo

sprievodcovskej kabely tablet a prehral Žilinovi niekoľko stránok zoznamu. „Stanete sa položkou našej evidencie," žmurkol naňho.

„Dobre," preľakol sa Žilina. Tiež všeličo zažil, ale položkou ešte v živote nebol, a ani nechcel byť. Vytiahol z peňaženky žiadaný doklad a strčil ho sprievodcovi do ruky spolu s dvoma dvadsaťeurovkami. „Stačí?" Videl, ako sa Hanička nadvihla zo sedadla a ponad plece sprievodcu, ktorý medzitým začal vypisovať doklad o zaplatení, študovala Žilinovu identitu.

„Stačí, ešte vám aj vydám. Na konečnú, však?"

„Nič nevydávajte. Nechajte si za slušné zaobchádzanie."

„Ďakujem," povedal sprievodca, vrátil mu občiansky s potvrdenkou, prešticol lístok aj Haničke. Nato pozdravil a šiel svojou cestou.

Starých ľudí by mali kántriť už pri narodení, prebleslo Žilinovi hlavou. V duchu preklínal železničiara, čo pre vedľajší úväzok zradil svoje hrdé povolanie a predával namiesto lístkov varené víno.

„Myslela som, že si o nejaký môčik mladší, keď už si ma pozval na tie raky."

„Nikto nemôže za to, kedy sa narodil. Ani za to, koho a kedy na tom biednom svete pozve na raky," povedal očistom Žilina.

„No aspoň ti nehrozí, že z tohto biedneho sveta odídeš predčasne," usmiala sa.

Pozrel sa jej hlboko do očí a okolo srdca pocítil zvláštne mrvenie.

„Nechajme to tak," mávol rukou. „Si naozaj krásna."

„To si nemusel," zaprotestovala, ale pobadal, že jej oči dostali akýsi nový odtieň. Možno si to len namýšľal, ale videl v nich otázku, čo si počať s jeho výzvou. Spomenul si na Jogurčákove slová.

„Už nič nepoviem, dobre? Budem do konca cesty mlčať ako ryba."

„Dobre," súhlasila a zahľadela sa do okna.

Na staniciach sú najkrajší ľudia: cieľavedomí, roztúžení a neškodní, rozmýšľal Žilina cestou do staničnej haly. Ani nezbadali, ako odrazu bezradní zastali na schodíkoch bratislavskej staničnej budovy. Pozreli sa na seba. Po plošine pred stanicou sa všetkými smermi netrpezlivo presúvali budúci a minulí cestujúci s prepchatými taškami, kuframi a ruksakmi. Mamičky s deťmi na hrudi vyzerali ako kengury. Pri vyvýšených stoloch postávali nad nedopitými pohármi kamaráti z mokrej štvrte. Električky zúrivo vyzváňali, zrejme aj ony chceli mať čím skôr za sebou ten celodenný cirkus. Odrazu mu všetci rozmanite krásni ponáhľajúci sa ľudkovia pripadali náramne blízki.

„Aha, varené víno!" zatlieskala Hanička, akoby našla zlatú podkovičku.

„Fakt!" povedal rozvážne a už aj sa hrnul do radu k jednému zo stánkov

s predavačkou prebujnených tvarov. Hanička zastala obďaleč a Žilina sa každú chvíľu obracal, či náhodou neodišla. Stála však na tom istom mieste a so svojou blonďavou čuprinou mu pripadala čistá a bezmocná ako panna pred vydajom. Keď sa im stretli pohľady, zakaždým sa na ňu usmial a zakýval jej vztýčeným ukazovákom. Nenašli miesto pri stoloch, tak sa usadili na schodoch.

„To víno mi asi stúplo do hlavy. V živote som nepila také dobré víno ako dnes. Cítim sa, akoby som sa znova narodila... Ibaže už fakt musím ísť," povedala, keď si tenkými prstami poutierala majstrovsky vykrojené pery.

„Kam pôjdeme?

„Ja za svojím rozmaznaným synom. Má dva roky a strašne nervóznu vystrašenú babku," objasnila a dopila pohár. Nato vstala a odhodila ho do odpadkového koša.

„Tak to je tá tvoja hippo... Dáme si ešte jeden, dobre?" povedal Žilina, lebo mu nezišlo na um nič lepšie.

„Asi áno. Hippopotomonstrosesquipedaliofóbia..."

„Áno, máš pravdu, veľké slová sú bezmocné..."

Znova sa postavil do radu, ktorý už nebol taký dlhý. Videl, že si opäť sadla na schody. Nechcelo sa mu veriť, že tento zázrak by mohol niekomu patriť. Bol presvedčený, že chápala všetko, čo jej nepovedal.

„Necháš mi svoje číslo?" spýtal sa jej, keď mlčky dopili druhý pohár. Prikývla, nadiktovala mu číslo svojho mobilu, ktoré pre istotu prezvonil. Bez slova prešli na nástupisko električiek. Napriek tomu, že tam postávalo plno ľudí, vnímal len ju. Predstavoval si, ako naskočí za ňou do zatvárajúcich sa dverí. Nenaskočil, lebo vtom pri nástupisku zaškrípala električka, vsala do seba čakajúcich a už aj zabzučala na odchod. Hanička sa bez slova vrhla k Žilinovi a bez zaváhania mu vtlačila na pery vrúcny bozk. Naskočila v poslednej chvíli. Už ju len zazrel, ako si v odchádzajúcej električke hľadá miesto.

Chvíľu sa bezcieľne motal medzi cestujúcimi. Potom zišiel po staničných schodoch na zle osvetlenú príjazdovú cestu, ktorú dali postaviť noví osadníci, keď štát nechcel mať nič spoločné s čiernymi stavbami, ktoré v ostatných rokoch pribúdali ako huby po daždi. Pokladal cestu za svoje výsostné územie, kam roky chodil so sučkou Jazmínkou, no zrazu sa tu zjavilo niečo, čo tu nikdy nebolo. Nad hrboľatým asfaltom vibrovalo čosi vlhké, priľnavé a voňavé. Akoby prichádzala jar. Je to ona, alebo to víno? pýtal sa sám seba. Určite ona. S tými perami, čo strážia jej čarovné svety. Jeden z nich ešte vždy cítil na svojich perách. Ani čierna skládka v kríkoch popri ceste mu nepripadala taká hrozivá.

Cítil ju všade. Zdalo sa mu, že sa jej môže privravieť, prejsť jej prstom po líci a pohladkať ju. Cítil sa ľahký ako labutie pierko. Len vyletieť! Ale kam?

Pomaly sa blížil k funkcionalistickej vile schovanej pod vinohradmi. Za zákrutou ho však ohúrila vysvietenými oknami. Pridal do kroku. Okná, balkóny i terasy na jeho dome svietili, akoby sa tam konal nejaký zazobaný ples v opere. A z toho svetelného ošiaľu sa doslova valila hudba, z ktorej sa vylamoval vrúcny hlas slepého Andreu Bocelliho, čo v poslednom čase znel vo vile aspoň dvakrát denne. Slávna a vznešená pieseň *Per amore*. Rozbehol sa. Svetlo v tej tme ho oslepovalo, hudba v tom tichu ho ohlušovala.

Dolné poschodie bolo prázdne. Len svetlo a hudba. Trieskal do vypínačov ako zmyslov zbavený. Vrazil do spálne na hornom poschodí. Marínu našiel sedieť s vyvrátenými očami za toaletným stolíkom v koktailových šatách. Vyzerala, akoby ju vytrhli z nejakej novopohanskej modlitby. Z hifi veže pri okne hučal Bocelliho zamatový tenor a naplnil do prasknutia celú izbu. Pri nohách jej nehybne ležala hluchá Jazmínka. Keď zacítila svojho pána, zamávala mu chvostíkom a zdvihla hlávku, ktorá jej vzápätí bezvládne klesla na parkety. Marína sa strhla a dlaňou prikryla briliantový prsteň položený na stole, dar od manžela pri narodení dcéry. Vyzerala žalostne. Žilina priskočil k oknu, vyšklbol zo zásuvky šnúru, a izba stíchla.

„Čo sa tu robí?!“ skríkol na Marínu. „Čo si sa pomiatla?!“

„Asi...“ zašemotila a uprela na manžela vystrašené oči. Celú tvár mala zamachlenú od maskary. „Dobre, že si už tu...“

„Stalo sa ti niečo?“

„Och! Sama som sa tu strašne bála. Ale isto by si sa nahneval, keby som prišla za tebou.“

„Vedela si predsa, že som na pánskej jazde.“

„Ale myslela som, že keď si skrachoval, nijaké pánske jazdy už nebudú,“ vyhŕklo z nej.

„Čo že som?!“ skríkol, akoby mu vytrhli namiesto chorého zdravý zub. „Skrachoval?! Neverím vlastným ušiam! Zapíš si za uši: Nikdy som neskrachoval! Iba som zahodil ilúzie a slobodne som sa rozhodol. Iní takto odhadzujú svoj premárnený nemravný život, ja som zahodil iba plané ilúzie! Všetci si mysleli, že keď mám veľa majetku, mám aj veľa slobody. Trt som mal! Bolo to presne naopak. Rozumieš?! Kam pozrieš, tam dlh. Blahobyt na dlh. Šiel som ako všetci z jedného dlhu do druhého, lebo to inak nešlo. Tak je to dnes zariadené v tomto zasranom prefízlovanom kyberpriestore. A ešte menej sa mi chce niekoho exekvovať. Kašľať na takú slobodu v okovách A chcel som zrušiť aj dlh voči tebe. Uráža ma, že ti to musím znova vysvetľovať. Čo je to za slobo-

da, ktorá ti berie príležitosť prihovoriť sa vlastnej žene? Rozumieš? A ty povieš – skrachoval si! Ako ti vôbec mohla v hlave skrsnúť taká volovina?“

Žilina si zrazu uvedomil svoj vzrušený hlas. Taký dlhý prejav nepredniesol na nijakom valnom zhromaždení. Tak vzrušene, nahlas a takými slovami sa so svojou ženou v živote nerozprával. A mal plné pľúca ďalších slov, ktoré sa tlačili von. Vždy keď mal hlavu prepchatú emóciami, radšej mlčal. Videl, ako Mária naňho vytriešťa vystrašené oči a celá sa chveje. Pochytil ho strach.

„Prepáč mi to,“ povedal jej zmierlivo. „Tak čo sa vlastne stalo?“

Rezignovane mávla rukou, akoby sa naozaj nič nestalo. „Len som sa ti konečne chcela priznať... Raz ti to musím povedať.“

„Tak von s tým! Povedz to. Smelo to vysyp! Slová oslobodzujú,“ nervózne podupával nohou. Nepoznával vlastnú ženu. Tíško fikala, slzy jej stekali dolu tvárou a rozprskávali sa na zaťatých pästiach bezradne položených v lone. Na Jóbove zvesti však nemal náladu.

Netušil, čo ju mohlo tak rozrušiť.

„Aký si zrazu nedočkavý! Doteraz si sa nepýtal. Prečo si sa na nič nepýtal? Len si mlčal a veľkodušne mi odpúšťal, však? Keby si vedel, aké to bolo ponižujúce... Len si stále odchádzal a odpúšťal. A ja som nemala kam odísť. Najprv som sa ti chcela pribaliť do kufra, ale potom... som ťa už len čakala. A neskôr sme čakali dve. Čas v nás tvrdol ako... fosília.“

„A ja som sa zatiaľ nemohol dočkať, kedy vás zas uvidím. Darčeky a tak... chcel som vám zo sveta, ktorý predstieral, že je lepší ako môj, priniesť to najlepšie,“ pokúsil sa Žilina nadľahčiť situáciu.

„Áno. Za Katku si mi kúpil neskutočný diamant a Katke na deviate narodeniny si kúpil Jazmínku. Možno si vtedy ani netušil, aké to boli úžasné darčeky. Katka to nakoniec nevydržala a ušla študovať do Anglicka. A potom chcela byť ešte ďalej. Ďaleko od nášho ohniska lásky. I od svojho narodeninového psíka. Zašila sa do akejsi indickej tramtárie a lieči tam progresívnych na AIDS. Viem, bola som asi otravná. S tou fosíliou v žalúdku som ťa asi nebavila. Ale ty si tu nikdy nebol. Len si odpúšťal. Ako som ťa len za to opúšťanie i odpúšťanie občas nenávidela...“

Podišiel k nej a pohladkal ju po vlasoch. Odtiahla sa. Schúlila sa do seba, ale mal pocit, že sa predsa len trocha upokojila. Vzal ju do náručia a pevne ju k sebe pritisol.

„Nechajme to tak,“ povedal. „Nemá to zmysel. Vieš dobre, že ste mi vždy boli všetko. Aj s Jazmínkou. Šťastne sme prežili všetky odchody i príchody. Ako to spieva Peter Nagy? Ruky koreňov držia sa pod zemou? Čo si mi to chcela povedať?“

Prudko sa narovnala. Zdesene sa mu pozrela do tváre a zalapala po dychu.

„Nemôžeme to nechať tak! Ja ti to musím povedať!“ Vyskočila zo stoličky a začala mu päsťami bubnovať po hrudi. Bál sa čo i len pohnúť. „Že som... že som ti nebola neverná!“ skríkla, až ho zmrazilo. Uprela naňho oči plné šialenej hrôzy a čakala, či sa stane niečo strašné. „A že aj tvoja dcéra je tvoja!“ Ťažko dosadla späť na stoličku.

„Hovoríš, akoby som to nevedel,“ povedal neutrálne. „Medzi nami nevera jednoducho neprichádzala do úvahy. Za nijakých okolností. My sme nemali komplex z blahobytu a nepotrebovali sme ho riešiť. Medzi nami bolo čosi iné. Hlbšie a trvácnejšie.“

„Ale myslel si si to! Odvtedy čo si poslal Gacka, aby mi opravil čerpadlo, a potom si náhle pribehol domov, lebo si musel súrne odletieť do Azerbajdžanu. Našiel si nás na posteli v spálni. Sám si si zbalil kufor a odišiel si. Nechal si nás v tej hanbe. Myslela som, že sa už nevrátiš. Vrátil si sa, ale na nič si sa nespýtal.“

Naozaj sa také čosi stalo, rozmýšľal Žilina. Našiel svojho asistenta na ich manželskej posteli. Ležali na bruchách oproti sebe a lúštili maxikrížovku. No nikdy mu neprišlo na um podozrievať ich. Vtedy ani nemal čas o tom morfondírovať. A keď sa vrátil, ani raz si na to nespomenul.

Uprene ho sledovala s rozšírenými očami.

„Už vtedy som začala veriť, že som spáchala ťažký hriech. Neveru predsa nemožno odpustiť, všakže? Ale ty si sa nikdy o tom ani nezmienil. Odpustil si mi. Pre čo iné, ak nie pre to, aby ma to viac bolelo? Bola to pomsta. Tvoja ukrutná pomsta. Nestála som ti ani za to, aby si sa mi pomstil normálne. Utýral si ma tým. Bol si taký vytrvalý. Nakoniec som uverila, že som kurva. Možno preto sa ti tak ľahko odchádzalo z domu. Aj keď si sa vrátil, bol si niekde inde... nemohla som ti ani priznať svoju chybu. Zostalo to vo mne a prešlo to aj na dcéru. Bože, ako sme ťa len čakali...“

Slová, ktoré vypustila z úst, predstihovali akúkoľvek virtuálnu realitu. Nebola to pravda ani lož. Bola to realita. Asi naozaj trpela, ale nechcelo sa mu zmestiť do hlavy, že niekto môže trpieť za niečo, čo neexistuje. Žilina zrazu nevedel, kto z nich dvoch je väčší blázon. Ona, čo s toľkou námahou lovila apokalyptické slová z najtajnejších záhybov svojej pokrkvanej duše, alebo on, čo sa zdráhal prijať ich ako zničujúce posolstvo o dlhoročnom vzťahu dvoch milujúcich sa bytostí. Dobiehala ich minulosť. Zatmelo sa mu pred očami, keď si predstavil, že Marína preberá všetko do svojich rúk a že odteraz bude všetko ináč. Popoludní s ňou zájde za psychiatrom Jonášom. Azda si s tým poradí.

„Marína moja, muži to vidia ináč," povzdychol si, i keď bol presvedčený, že to sotva niečo zmení.

„Ako ináč?! Čo už muži vedia o ženských veciach?"

„Poď, moja. Musíš sa vyspať," zašepkal naliehavo. Odtisol ju od seba a pomohol jej postaviť sa. Opatrne ju vyzliekol do nohavičiek a košieľky. Jej zrelé telo, ktoré toľkokrát nosil na rukách, mu pripadalo nezvyčajne krásne. Zdvihol ju na ruky a namáhavo sa s ňou odtackal na jej stranu manželskej postele. Priľahol si k nej a objal ju cez chrbát. Položila mu ruku na hlavu a jemne mu iskala vo vlasoch, kým neprestala fňukať a nezaspala. Z uvoľnenej dlane jej vypadol briliantový prsteň.

Žilina sa vyzliekol, pohladkal ešte Jazmínku a ľahol si na svoju stranu postele. Chvíľu pozoroval hru tieňov záhradnej jedle na strope, rozihranú svetlom pouličnej lampy a huncútskym decembrovým vetríkom. Niekoľkokrát sa prehodil z boka na bok, ale spánok neprichádzal.

Zato prišla Hanička. Kľakla si oproti nemu na posteľ. Mala na sebe prehodený len ľahký hodvábny šál, medzi jeho koncami sa skveli dva zašpicatené kopčeky. Jej telo svietilo v potemnenej izbe ako mesiac na oblohe. Tmavé hroty pŕs spustili paľbu, ktorá ho zdvihla z vankúša. Chvatne odhodil pyžamu, kľakol si oproti nej a pritisol sa na jej plné stehná. Ústa sa mu prilepili na jej pery. Cítil, ako sa doňho nalieva sviežosť, akú už dávno necítil. Prsty mu slastne behali po hladkom chrbte, kĺzali sa po jej radostných oblinách. Z jej úst doňho prúdila miazga. Počul, ako mu búcha srdce. Cítil, ako sa mu jej telo otvára, ako ho ťahá do seba a ako sa v ňom premieňa na živočícha so zázračnými schopnosťami. Položil ju na posteľ a zosunul sa medzi stehná. Bolo tam horúco, vlhko a voňavo. Pobozkal obe líčka, ústami objavil tú nádhernú perlu a jemne ju stisol perami. Vtom sa Haničkino telo vzopälo do oblúka a zmeravelo, akoby stratilo dych. Hanička pritlmene zhíkla a stratila sa, tak ako prišla.

Opäť si kľakol a obzeral sa po miestnosti. Pretrel si oči, zopätými dlaňami načrel svoj vercajk a smutne sa prihovoril pipíkovi: „Ale si sa vyznamenal, kapitán."

„Ivko, zobuď sa. Jazmínka zasa všetko vyvracala. Mal by si s ňou ísť von," počul nad sebou. Otvoril oči. Do okna svietilo slnko a nad ním stála Marína s raňajkami do postele na podnose. Vyplakaná dopekna sa usmievala a hladkala ho po vlasoch. Bola perfektne upravená. Mala na sebe belasé voľné nohavice a tričko s tmavomodrými pásmi. Ruka sa mu mimovoľne pohla k jej plnému boku. Vyľakane hrabol po pyžame, ale keď zistil, že ho má na sebe, zahanbene sa upokojil.

Chvatne sa obliekol, hodil do seba plátok šunky a zapil ho dúškom čaju. Vyniesol Jazmínku na dvor, postavil ju do trávy, ale neudržala sa na nohách.

Nezdržal sa, vytiahol mobil a nervózne vyťukal esemesku: *„Snívalo sa mi o tebe. Niečo si hovorila, pery sa ti hýbali, ale nerozumel som ti ani slovo. Nikto nemôže za svoje sny. Stretneme sa?“*

Keď odoslal správu, vrátil sa k Jazmínke. Ležala na chodníku a zvyškami síl sa usilovala skryť v brečtanovom poraste. Stiahlo mu hrdlo. Zohol sa a pohladkal psíka po zamatovej hlavičke. Chvíľu bezradne postával. Opäť sa ju pokúšal postaviť na nohy. Schudnuté telíčko sa vždy bezvládne prevalilo nabok. Potom sa rozhodol. Vzal Jazmínku na predlaktie, druhou rukou jej pridŕžal telíčko. Zdala sa mu ťažšia ako zvyčajne. Vykročil smerom ku Karpatskej.

Cestou niekoľkokrát odpočíval. Jazmínka mala svoju váhu. Položil si psíka do lona a pripomínal si, aké bolo úžasné dívať sa, ako s Katkou šantili na Partizánskej lúke. Ako všetkých troch osobitne privítala, keď sa niekto z nich čo len na chvíľu niekam vzdialil a potom vrátil k ostatným. Aká bola chúlostivá na svoje vždy čistučké labky a ako sa ich nesmel dotknúť. Akú zodpovednosť cítila za všetkých troch i za seba.

Na križovatke Stromovej a Kríkovej na zábradlí smutne sedel nad dolámanou kolobežkou malý cigánik s otlčenými kolenami.

„Strýco, je na predaj?“ vyzvedal sa, ukazujúc na Jazmínku.

„Na predaj sú akurát tvoje dobité kolená, starec. Keby si nechodil poza školu a nekradol kolobežky, nepýtal by sa tak hlúpo,“ odpovedal mu a kráčal ďalej.

Po pár metroch mu zapípal mobil. Bola v ňom esemeska od Haničky: *„Pery sú strážkyne tajomstiev. Nabudúce sa nedívaj očami. Poobede odchádzame s malým do Rabče. Vrátime sa pred Silvestrom. Pekné sviatky!“*

Správu prečítal niekoľkokrát. Ale zrejme len preto, aby si predĺžil cestu, utešoval sa.

Zdalo sa, že zverolekár sa potešil, keď videl Žilinu vchádzať do svojej prepychovej ordinácie.

„Vitajte, pán Žilina. Radšej by som vás stretol na bowlingu, ale čo už? Prišlo to nejako skoro, však?“ ukázal rukou na psíka a potom na vyšetrovací stôl.

Žilina iba mlčky prikývol, položil Jazmínku na vyleštenú dosku stola a postavil sa zboka oproti nej, aby ho mala na očiach. Narovnal jej predné labky a uložil medzi ne zamatovú hlavičku. Psík sa ani nepohol. Ide sa stať najväčšia absurdita na svete, a ona sa ani nepohne, behali Žilinovi v hlave nesúvislé myšlienky a po chrbte zimomriavky. Pri poslednej návšteve lekár predsa povedal, že sa treba pripraviť. Ako sa však možno pripraviť na niečo, čomu uveríme, až keď to vidíme? Zato ten lapiduch sa statočne pripravuje: pozorne skúma obsah injekčnej striekačky, skúša ostrosť ihly, hľadá miesto, z ktorého sa bude najlepšie pichať.

Jazmínka sa ani nepohla, keď jej pichal injekciu. Žilina ju hladkal po hlavičke do posledného výdychu. Len tie jej oči ostali na ňom visieť aj potom, keď z telíčka vyprchal život. Žilina si až vtedy uvedomil, že ho bolí celé telo. Prešiel jej rukou po hlávke a zatvoril jej viečka.

„Všetci starneme. Nikto to nezastaví. Nechcete si ju vziať?“ akoby mimochodom prehodil lekár.

„Nie,“ mykol plecom. Cítil, ako sa mu to jediné slovíčko vzpriečilo v hrdle. „Postaráte sa o ňu, však?“ dodal s námahou.

Lekár mu podal účet. Zaplatil, a ani si nevšimol, že k nemu natiahol ruku na rozlúčku. Inokedy by mu horibilná cena zdvihla aspoň hladinu adrenalínu.

Šuchtavým krokom sa vyknísal z ordinácie. Zhrbený vykročil na cestu, ktorá ho mala bezpečne priviesť domov. Po chvíli zastal a vyvrátil hlavu k nebu. Obloha bola čistá, iba na južnej strane sa belelo niekoľko rovných čiar chemtrailsov. Bledomodro žiarila, akoby sa na nej zabudlo babie leto. Tento rok neprišiel Martin na bielom koni, Mikuláš sa kdesi pozabudol a Katarína bola na blate, pomyslel si Žilina. Ktovie, či príde Ježiško. Čo ak sa všetci boja klimatických zmien? Všetci chcú všetko meniť. Nikto nemyslí na to, že raz príde na každého. Nastane to samo od seba a zakaždým predčasne. Beda tomu, kto nemiloval.